

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

روان‌شناسی انتظار

تالیف:

فاطمه بیدی

اکبر رنجبرزاده



انتشارات آوای نور

تهران - ۱۳۹۳

سرشناسه	بی‌دی، فاطمه، ۱۳۵۸ -
عنوان و نام پدیدآور	روان‌شناسی انتظار/تالیف فاطمه بی‌دی، اکبر رنجبرزاده.
مشخصات نشر	تهران : آوای نور، ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری	۱۸۴ ص.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۰۶۰-۶
وضعیت فهرست نویسی	فیبیا
موضوع	محمدین حسن (عج)، امام دوازدهم، ۲۵۵ق -
موضوع	مه‌دویت-- انتظار
موضوع	مه‌دویت-- انتظار-- جنبه‌های روان‌شناسی
موضوع	انتظار (روان‌شناسی)
شناسه افزوده	رنجبرزاده، اکبر، ۱۳۴۴ -
رده بندی کنگره	BP۲۲۴/ب۹۹ ۱۳۹۳
رده بندی دیویی	۴۶۲/۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی	۳۳۸۹۱۳۴



روان‌شناسی انتظار

تالیف: فاطمه بی‌دی- اکبر رنجبرزاده

ناشر: انتشارات آوای نور

چاپ اول ۱۳۹۳

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

چاپ و صحافی: تایماز

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۰۹-۰۶۰-۶

- تهران: خیابان انقلاب- خیابان ۱۲ فروردین- خیابان وحید نظری- پلاک ۹۹
- تلفن: ۶ - ۶۶۹۶۷۳۵۵ / نمابر: ۶۶۴۸۰۸۸۲ / همراه: ۰۹۱۲۲۰۰۴۵۵۷
- نمایندگی فروش ۱: تهران- خیابان انقلاب- شماره ۱۲۱۲- فروشگاه گوتنبرگ
- نمایندگی فروش ۲: تهران- خیابان انقلاب- پاساژ اندیشه- فروشگاه دهخدا

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

قیمت ۹۵۰۰ تومان

فهرست مطالب

سخن آغازین	۱۹
فصل اول: آشنایی با الفبای مهدویت	۲۳
مهدی «عج» کیست؟	۲۳
تاریخچه مختصری از تولد و زندگانی حضرت حجّت «عج»	۲۳
پیدایش مهدویت	۳۱
بررسی دیدگاه‌های مختلف پیرامون موضوع مهدویت	۳۳
مهدویت در قرآن و احادیث قدسی	۳۴
آیات مربوط به مهدویت در قرآن	۳۴
مهدویت در احادیث قدسی	۴۱
مهدویت در احادیث معصومین (ع)	۴۲
مهدویت از دیدگاه شیعه	۴۵
مهدویت از دیدگاه اهل سنت	۴۹
مهدویت از دیدگاه سایر ادیان و مکاتب	۵۳
الف) ایرانیان باستان	۵۶
ب) نژاد اسلاو	۵۷
ج) نژاد ژرمن	۵۷
د) اهالی صربستان	۵۷
ه) اهالی جزایر انگلستان	۵۷
و) «اسن»	۵۷
ز) «سلت»	۵۷
ح) اقوام اسکاندیناوی	۵۷
ط) اقوام اروپای مرکزی	۵۷
ی) اقوام آمریکای مرکزی	۵۷
ک) قبایل «ای پوور»	۵۷
ل) یونانیان	۵۸
م) نصارا	۵۸

۵۸	ن) زرتشتیان.....
۵۸	س) هندویان.....
۵۸	ع) چینی ها.....
۵۸	ف) اقوام مغول، سرخ پوستان، بابلیان.....
۵۹	ص) یهودیان.....
۵۹	ق) در میان مسیحیان.....
۶۲	جهانی شدن و جهانی کردن.....
۶۲	مفهوم جهانی شدن.....
۶۴	تعریفی جامع و کامل از جهانی شدن.....
۶۴	تحلیل «جهانی کردن»، «جهانی سازی»، «جهانی شدن».....
۶۶	حتمی بودن انقلاب جهانی مهدی «عج».....
۶۶	عصر ظهور و جهانی شدن.....
۶۷	سرشت و گوهر واحد انسان ها و جهانی شدن.....
۶۸	عشق به صلح و عدالت.....
۶۹	انتظار عمومی برای یک مُصلح بزرگ.....
۷۰	اثبات ضرورت حکومت عدل جهانی.....
۷۱	راه فطرت بر پایه میل به حکومت عدل جهانی.....
۷۲	راه فطرت براساس امید به حکومت برتر.....
۷۳	راه فطرت براساس احساس نیاز.....
۷۵	از منظر خرد و اندیشه و عقل.....
۷۷	راه تاریخی.....
۸۰	خوشبینی نسبت به جریان کلی عالم و روند تاریخ:.....

فصل دوم: ویژگی های یک حکومت جهانی و انتظارات بشر ۸۳

۸۳	حکومت واحد جهانی.....
۸۴	طبع انسان از نظر قرآن.....
۸۵	معیار قبول حکومت.....
۸۶	دیدگاه اسلام در مورد جهانی شدن.....
۸۷	تحول خود به خود.....
۹۰	دانشمندان و نظریه حکومت واحد جهانی و اعتراف آنان به لزوم آن.....
۹۴	ویژگی های منحصر به فرد حکومت جهانی حضرت مهدی «عج».....
۹۵	تشکیل حکومت فراگیر جهانی.....

۹۶	دین و آیین واحد جهانی.....
۹۷	عدالت فراگیر جهانی.....
۹۸	امنیت و صلح جهانی.....
۹۸	ملت واحد جهانی.....
۹۹	پیشرفت و رفاه جهانی.....
۹۹	کمال علم و عقل.....
۱۰۱	نوسازی و احیاگری.....
۱۰۱	رضایت و خشنودی جهانی.....
۱۰۲	توحید سراسری در همهٔ زمینه ها.....
۱۰۳	محوریت قرآن در زندگی بشر.....
۱۰۵	دولت کریمه.....

فصل سوم: فرهنگ انتظار و تاثیر آن بر زندگی ۱۰۷

۱۰۷	مفهوم انتظار.....
۱۰۹	انتظار، یعنی آماده باش کامل.....
۱۱۰	نخستین فلسفه، انتظار خودسازی فردی.....
۱۱۱	فلسفه دوم – خودیاری های اجتماعی.....
۱۱۲	فلسفه سوم – منتظران راستین در فساد محیط حل نمی شوند.....
۱۱۵	حقیقت انتظار و آثار سازنده آن.....
۱۱۸	مهدویت و انتظار فرج از دیدگاه نظام های سلطه گر و اثبات آن از دیدگاه اسلام.....
۱۲۳	اعتراف دشمنان اسلام به سازندگی انتظار مهدویت.....
۱۲۵	آثار تربیتی و روان شناختی انتظار.....
۱۲۶	۱. گسترش امیدهای واقعی.....
۱۳۲	۲. پویایی معطوف به هدف.....
۱۳۵	۳. استقرار وحدت و همبستگی.....
۱۳۷	۴. مراقبت دایمی.....
۱۴۱	۵. سلامت اخلاقی جامعه.....
۱۴۴	شخصیت و انتظار.....
۱۴۶	ویژگی های شخصیتی و انسان منتظر.....
۱۴۸	تعریف شخصیت.....
۱۴۹	روان شناسی کمال.....
۱۵۰	مفهوم انتظار.....

مؤلفه‌های انتظار.....	۱۵۰
مؤلفه امید.....	۱۵۱
الف) انتظار و زمان گذشته.....	۱۵۱
ب) انتظار و زمان حال.....	۱۵۴
ج) انتظار و زمان آینده.....	۱۵۶
تأثیر مؤلفه امید در شخصیت انسان منتظر.....	۱۵۸
الف) هدفمندی.....	۱۵۸
ب) وحدت شخصیت.....	۱۵۹
ج) بینش.....	۱۶۱
د) کار و تلاش.....	۱۶۳
مؤلفه آمادگی.....	۱۶۵
تأثیر مؤلفه آمادگی در شخصیت منتظر.....	۱۶۵
الف) صبر.....	۱۶۶
ب) کسب فضایل اخلاقی (پارسایی).....	۱۶۷
مؤلفه اشتیاق.....	۱۷۱
تأثیر مؤلفه اشتیاق در شخصیت منتظر.....	۱۷۱
الف) عشق و محبت.....	۱۷۱
ب) چشم به راه بودن.....	۱۷۲
قصد قربت در انتظار فرج امام عصر «عج».....	۱۷۳
نتیجه‌گیری.....	۱۷۵
فهرست منابع.....	۱۷۹

سخن آغازین

به آسمان رود و کار آفتاب کند

به ذره گر نظر، پسر بوتراب کند

چشم به راهان سپیده با آن خورشید پنهان انس و الفت دارند و او را هر چند غایب است حاضرترین حاضران می بینند و حضور غایبانه او را روشنایی راه خویش می سازند. اینگونه است که منتظران، از وجود آن آفتاب پشت ابر بهره می برند و چنین جرعه نوش باده شوقند و سرمست از صهبای عشق! امید به آمدنش، انگیزه آفرین تلاش و حرکت است و بردیدگان مشتاق دلدادگان او، سرمه انتظار! اینان، پای بندی به رضای مولا را، که در سایه تقوا و پرواست، تمرینی برای اطاعت عصر حضور قرار می دهند و آنگونه که امام صادق (ع) فرمود منتظران ظهور در عصر غیبت و گوش به فرمان او در هنگام حضورند. طُوبَى لِشَيْعَةٍ قَائِمِينَ «عج»، الْمُتَنْتَرِينَ لظُهُورِهِ فِي غَيْبَتِهِ وَ الْمُطِيعِينَ لَهُ فِي ظُهُورِهِ^۱؛ خوشا به حال شیعیان مهدی قائم «عج» آنان که در دوران غیبت او چشم انتظار ظهور اویند و در دوران ظهورش سرسپردگان اوامر او. بذر انتظار، زندگی منتظران را بارور می سازد و به زندگیها شور و امید می بخشد، تا در ساختن فردایی روشن و سعادت بخش، سهم و شریک باشند. تلاش و تحرک، ثمره بذر مقدس انتظار است. انتظار حالتی است از ترکیب اعتقاد به مبانی دین و ولایت امام زمان «عج» که انواع دگرگونیها را در حالات قلبی، اندیشه و آمال انسانی و رفتار فردی و تلاش های اجتماعی ایجاد می کند. با این رویکرد، انتظار هم اثر اخلاقی هم اثر روحی و روانی و هم آثار تربیتی دارد. از این روی می توان گفت: مقوله مهدویت و بالخصوص روانشناسی انتظار بخاطر دارای بودن ویژگی های خاص خود از توانمندترین عوامل رشد فردی و اجتماعی انسانها در طول تاریخ بوده و هست، از این رهگذر طرح صحیح این مقوله و بسط این فرهنگ در سطح جوامع بدون تردید باعث شکوفائی هرچه بیشتر استعدادهای آحاد افراد خواهد شد و راهی هموار را به سوی سعادت و تکامل انسان های می گشاید. باید گفت علیرغم تلاشهای عده ای از مستشرقان که خواسته اند انتظار را عامل رکود و سستی جوامع معرفی نمایند، روح تشنه بشر همواره سعی کرده با تقویت روح انتظار در خود به زندگی معنا و مفهوم ببخشد و با این بینش مانع از گرفتار شدن در مرداب روزمرگی شود. از اینرو می بینیم در سه دهه اخیر غریبون نیز با رویکردی وسیع به انتظار توجه

کرده و با مطرح کردن مسائلی چون موعود گرایی، منجی گری، مسئله آخرالزمان و جنگ پایانی سعی در آرام کردن روح و روان خسته و به تنگ آمده بشر دارند. باری انتظار فرایند یک عقیده اسلامی که فقط رنگ دین داشته باشد نیست، بلکه انتظار فصل مهمی از خواسته های بشری در طول ادوار تاریخ است از همین جاست که باید گفت انتظار موعود و منجی یک الهام فطری است و علیرغم نظر بعضی از مغرضان که انتظار را یک فکر وارداتی از ادیان یهود و نصارا و پدید آمده از اوضاع نابسمان می دانند، عموم مردم از دریچه انتظار با نگرش های متفاوت عقیدتی و باورهای مختلف دینی به آینده چشم دوخته اند و روزی را امید دارند که رسالت های آسمانی با همه اهدافشان در زمین محقق شوند. انتظار منجی از فرآورده های غرب و هزاره اخیر و مختص به دین اسلام و مذهب شیعه نیست، ولی باید گفت اسلام به عنوان دین خاتم و تشیع بعنوان مذهب برتر با نظر وسیعتر و عمیقتری به این مسئله نگرسته و با مطرح کردن تمام ابعاد و جوانب انتظار حقیقی سعی در انتقال این باور از محدوده ذهن به دنیای واقعیات کرده و آنرا از آینده به حال انتقال داده است تا علیرغم اعتقاد یهود و اهل سنت که موعود را متولد در آینده ای نامعلوم می دانند به رهائی بخشی باور آوریم که اکنون هست و مانند دیگر منتظران چشم به راه رسیدن روز موعود و تحقق شرائطی است که به او امکان می دهد به هدف بزرگ خود جامه عمل بپوشاند. مجموعه ای که پیش روی شماست مشتمل بر سه فصل است که تمام تلاش خود را نموده است که روانشناسی انتظار از منظر ادیان، ملل، قرآن، سنت و روانشناسی را بنگرد و منابع مورد استفاده شامل منابع روایی، تاریخی و روانشناسی است. در انتها از کلیه عزیزانی که همواره به عنوان حامی در کنارم بوده اند، تقدیر و تشکر نموده. امید که با نقدهای سازنده خویش مرا در کامل شدن این اثر یاری نمائید.